

מבוא לספרות העברית: יצירות נבחרות

א. מטרת הקורס:

- להנגיש את עולם הספרות העברית לתלמידי תיכון מחו"ל.
- לחשוף את הלומדים לנושאים מרכזיים בספרות העברית-ישראלית, המשקפים ערכים יהודיים ואוניברסליים כאחד.

ב. תוכן הקורס:

במהלך הקורס נדון במספר יצירות, הממחישות את נושאי הלימוד ומשמשות צוהר, הן להשקפות יהודיות-ישראליות-אוניברסליות והן להרהור ולהפקת משמעויות.

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם: ידיעת השפה העברית ברמה מספקת לקריאת טקסטים ספרותיים והבנתם. חובות / דרישות / מטלות: קריאת היצירות ומבחן בסיום הקורס. מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): הציון ייקבע על פי הציון במבחן בסיום הקורס.

ד. רשימת יצירות:

הערה: צפוי שינוי קל ברשימת הטקסטים עד לקבלת האישור הסופי מטעם אוניברסיטת בר-אילן.

קריאת חובה

אבידן דוד, מזשיר (תרומה צנועה לתאורייה-של-הפואטיקה, ללא הערות השוליים), בתוך ספרו **שירים שימושיים**, תל-אביב: א. לוי-אפשטיין, 1973, עמ' 17.

שלמה אבן גבירול: ראה שמש, **שירת תור הזהב בספרד – סדרה בעריכת ישראל לוי**, תל אביב: אוניברסיטת תל אביב הוצאה לאור, 2007, עמ' 80. וגם בפרויקט **בן-יהודה** [<https://benyehuda.org/read/7383>].

אלתרמן נתן, מגש הכסף, הטור השביעי [כרך א'], תל-אביב: הקיבוץ המאוחד: תשל"ב, עמ' 154-155. וגם בפרויקט **בן-יהודה** [<https://benyehuda.org/read/13092>].

אפלפלד אהרון, אביב קר, **כמאה עדים**, הקיבוץ המאוחד: תשל"ה, עמ' 7-14.

ביאליק חיים נחמן, הכניסיני תחת כנפך, **חיים נחמן ביאליק: השירים** [עורך: אבנר הולצמן], דביר 2004, עמ' 307. וגם בפרויקט **בן-יהודה** [<https://benyehuda.org/read/5987>].

ביאליק חיים נחמן, לבדי, **חיים נחמן ביאליק: השירים** [עורך: אבנר הולצמן], דביר 2004, עמ' 228. השיר נמצא וגם בפרויקט **בן-יהודה** [<https://benyehuda.org/read/2103>].

בלובשטיין רחל, עקרה, **שירת רחל**, תל-אביב: הוצאת "דבר", תשמ"א, עמ' 92. וגם בפרויקט בן-יהודה
[https://benyehuda.org/read/5040].

גולדברג לאה, אורן, מתוך מחזור השירים "אילנות", **לאה גולדברג: שירים [כרך ב']** בעריכת טוביה ריבנר,
הקיבוץ המאוחד ספרית פועלים, 1986, עמ' 143

הנדל יהודית, גן הבדידות, **המקום הריק**, בני ברק: הקיבוץ המאוחד, תשס"ז, עמ' 77-87.

זלדה, כל שושנה, **שירי זלדה**, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, תשמ"ה, עמ' 59

זלדה, לכל איש יש שם, **שירי זלדה**, תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, תשמ"ה, עמ' 117

סומק רוני, נקמת הילד המגמגם, **נקמת הילד המגמגם**, כנרת, זמורה-ביתן, דביר מו"ל בע"מ, 2017, עמ'
16.

עגנון שמואל יוסף, תהלה, **תהלה ועוד סיפורים**, ירושלים ותל-אביב: שוקן תשנ"ה - 1995, עמ' 7 - 41 .

עגנון שמואל יוסף, **תמול שלשום**, ירושלים ותל אביב: שוקן תשכ"ב, עמ' 7-8

עוז עמוס, דרך הרוח, **ארצות התן**, כתר הוצאה לאור, 1996, עמ' 43 – 63.

עמיחי יהודה, תיירים, **שלוה גדולה: שאלות ותשובות**, שוקן, 1980, עמ' 82.

פגיס דן, כתוב בעפרון בקרון החתום, **גלגול: שירים**, רמת גן: אגודת הסופרים העברים בישראל ליד הוצאת
מסדה ('ספרית מקור'), 1970, עמ' 22.

קיסר עדי, קיצור תולדות האהבה, **מוזיקה גבוהה**, הוצאת ערס פואטיקה, 2016, עמ' 96.

קסטל-בלום אורלי, האישה שילדה תאומים ועשתה בושות, **סיפורים בלתי רצוניים**, תל אביב: זמורה-ביתן, תשנ"ד
(1993), עמ' 57 – 62.

קרת אתגר, צפירה, **צינורות**, הוצאת עם עובד, תל אביב תשנ"ט – 1998, עמ' 9 – 12.

ריה"ל, לבי במזרח, **שירים - שירת תור הזהב בספרד**, תל אביב: אוניברסיטת תל אביב הוצאה לאור, 2007, עמ'
260. השיר נמצא גם בפרויקט בן-יהודה [https://benyehuda.org/read/8780].

קריאת רשות

ביאליק חיים נחמן, אמי זכרונה לברכה, **חיים נחמן ביאליק: השירים** [עורך: אבנר הולצמן], דביר 2004, עמ'
453-454. וגם בפרויקט בן-יהודה [https://benyehuda.org/read/3680].

ביאליק חיים נחמן, לא זכיתי באור מן ההפקר, בתוך **חיים נחמן ביאליק: השירים** [עורך: אבנר הולצמן], דביר
2004, עמ' 233. וגם בפרויקט בן-יהודה [https://benyehuda.org/read/1972].

בירשטיין, יוסל, ממלא המקום, **סיפורים רוקדים ברחובות ירושלים**, הוצאת הקיבוץ המאוחד / ספרי סימן קריאה, 1999, עמ' 171 – 172.

גולדברג לאה, שירי סוף הדרך [ג] (למדני אלהי), **לאה גולדברג: שירים [כרך ב']** בעריכת טוביה ריבנר, הקיבוץ המאוחד ספרית פועלים, 1986, עמ' 154.

גורי חיים, ירושה, **חשבון עובר**, תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 1988, עמ' 83.

גלבע אמיר, שיר בבוקר בבוקר, **אמיר גלבע: כל השירים [כרך א']**, הקיבוץ המאוחד 1987, עמ' 281.

ליברכט סביון, **תפוחים מן המדבר**, תל אביב: ספרית פועלים, תשמ"ו.

מגד אהרון, יד ושם, **מסיפורי היום השני**, ספריית תרמיל, הוצאת הקיבוץ המאוחד 1965, עמ' 109 – 133.

עמיחי יהודה, אדם בחייו, **שעת החסד**, שוקן, תשמ"ג - 1982, עמ' 50 – 51.

פנחס-כהן חוה, תפילה לאם בטרם שחרית, **שביעית – כל השירים עד כה**, הקיבוץ המאוחד 2008, עמ' 73.

קרת אתגר, אסטמה, **צינורות**, תל אביב: עם עובד תשנ"ב (הסיפור נמצא על כריכת הספר).

רביקוביץ דליה, גרוויטציה, **כל השירים עד כה**, הוצאת הקיבוץ המאוחד תשנ"ה – 1995, עמ' 237.

ריה"ל, ישנה בחיק ילדות, במקור: **שירים - שירת תור הזהב בספרד**, תל אביב: אוניברסיטת תל אביב הוצאה לאור, 2007, עמ' 153. וגם בפרויקט בן-יהודה [https://benyehuda.org/read/8988].

שמוש אמנון, פרוכת, **כתבים – שירים וגלויות**, תל אביב: אביב הוצאה לאור, תשס"ו/2005, עמ' 119 – 120.

תוכנית לימודים מודולרית אפשרית:

קריאה נדרשת	נושא השיעור
קהלת ג', פסוקים א'-ח' ראה שמש / שלמה אבן גבירול <u>רשות</u> : אדם בחייו / יהודה עמיחי	לכל זמן ועת: בין שירה מקראית לשירת ימה"ב.
תהלים כ"ג לבדי / ח"נ ביאליק תהלה / ש"י עגנון <u>רשות</u> : ישנה בחיק ילדות / ריה"ל	שאלות של אמונה: שינויים ותמורות בעקבות ההשכלה

<p>כיסופים לארץ ישראל: מקומן של א"י וירושלים בעולם היהודי</p>	<p>ישעיהו נ"ד, פסוקים א"י' לבי במזרח / ריה"ל תמול שלשום (פתיחה) / ש"י עגנון <u>רשות</u>: ממלא המקום / יוסל בירשטיין</p>
<p>מלחמה ושלום: השואה, מלחמת העצמאות והכמיהה לשלום במקורות ובספרות העברית</p>	<p>ישעיהו ב' כתוב בעיפרון בקרון החתום / דן פגיס כל שושנה / זלדה אביב קר / אהרן אפלפלד מגש הכסף / נתן אלתרמן <u>רשות</u>: שיר בבוקר בבוקר / אמיר גלבוט</p>
<p>ילדים והורים בספרות ובשירה העברית</p>	<p>עקרה / רחל דרך הרוח / עמוס עוז <u>רשות</u>: פרוכת / אמנון שמוש אמי זכרונה לברכה / ח"נ ביאליק ירושה / חיים גורי תפילה לאם בטרם שחרית / חוה פנחס-כהן תפוחים מן המדבר / סביון ליברכט</p>
<p>נעורים ישראליים: להיות מתבגר במדינת ישראל</p>	<p>צפירה / אתגר קרת</p>
<p>לכל איש יש שם: שמות ומשמעויותיהם</p>	<p>לכל איש יש שם / זלדה האישה שילדה תאומים / אורלי קסטל-בלום <u>רשות</u>: יד ושם / אהרן מגד</p>
<p>לא טוב היות אדם לבדו: אהבה, בדידות ומה שביניהן</p>	<p>הכניסיני תחת כנפך / ח"נ ביאליק גן הבדידות (קטעים) / יהודית הנדל <u>רשות</u>: גרוויטציה / דליה רביקוביץ</p>
<p>בין שני נופים: חוויות של מהגרים/עולים ורשמי תיירים בישראל</p>	<p>אורן / לאה גולדברג תיירים / יהודה עמיחי</p>
<p>השפה העברית: לנשום, להבין, ליצור ולהאוב</p>	<p>נקמת הילד המגמגם / רוני סומק קיצור תולדות האהבה / עדי קיסר <u>רשות</u>: אסטמה / אתגר קרת לא זכיתי באור מן ההפקר / ח"נ ביאליק</p>
<p>תם ולא נשלם בשירה העברית...</p>	<p>מזשיר / דוד אבידן <u>רשות</u>: תפילה (למדני אלוהיי) / לאה גולדברג</p>